

Wetenschappelijk Onderzoek- en
Documentatiecentrum
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Memorandum 2015-1

Haalbaarheidsstudie 2 Recidivemeting forensische zorg

Nader onderzoek naar de ontwikkeling van een recidivemonitor voor de sector forensische zorg

C. Boonmann
B.S.J. Wartna
C.E. Schapers

Memorandum

De reeks Memorandum omvat de rapporten van onderzoek dat door en in opdracht van het WODC is verricht.

Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud van de rapporten het standpunt van de Minister van Veiligheid en Justitie weergeeft.

Inhoud

Inhoud — 3

Afkortingen — 5

1 Inleiding — 7

2 Resultaten — 11

3 Conclusies & discussie — 13

Literatuur — 19

Bijlagen

- 1 Begeleidingscommissie WODC-Recidivemonitor — 21
- 2 Klankbordgroep — 23

Afkortingen

3RO	3 reclasseringsorganisaties
BSF	Bureau Selectiefunctionarissen
Bvt	Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
CVS	Cliëntvolgsysteem
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DForZo	Directie Forensische Zorg
DSP	Directie Sanctie- en Preventiebeleid
Fpt	Forensisch psychiatrisch toezicht
FZ	Forensische zorg
GGz	Geestelijke Gezondheidszorg
Ifzo	Informatievoorziening forensische zorg
IRIS	Integraal Reclassering Informatie Systeem
ISD	Inrichting voor stelselmatige daders
MITS	Monitoring Informatiesysteem Terbeschikking Stelling
NIFP	Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie
OBJD	Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie
Pbw	Penitentiaire beginselenwet
PI	Penitentiaire Inrichting
Pm	Penitentiaire maatregel
Sr	Wetboek van Strafrecht
Sv	Wetboek van Strafvordering
Tbs	terbeschikkingstelling
TULP	Tenuitvoerlegging straffen en maatregelen in Penitentiaire maatregelen
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum

1 Inleiding

Sinds 2007 is de minister van Veiligheid en Justitie verantwoordelijk voor alle zorg die plaatsvindt in het strafrechtelijk kader. Deze *forensische zorg* (FZ) omvat alle geestelijke gezondheidszorg (GGz), verslavingszorg en verstandelijk gehandicaptenzorg aan volwassenen met een strafrechtelijke titel.¹ Forensische zorg kan worden opgedeeld in 22 zorgtitels: 21 strafrechtelijke titels en 1 voorgenomen indicatiestelling (Ministerie van Veiligheid & Justitie, 2012).² Box 1 geeft een clustering van deze 22 FZ-titels. Er wordt onderscheid gemaakt tussen forensische zorg in het kader van een maatregel (cluster 1), forensische zorg tijdens detentie (cluster 2), forensische zorg in het kader van voorwaarden bij een sanctie (cluster 3) en overige vormen van forensische zorg (cluster 4) (Schönberger & Wartna, 2013).

Het ministerie van Veiligheid en Justitie wil weten hoe hoog de recidive is van forensische patiënten en heeft daarom het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) gevraagd deze groep toe te voegen aan de *Recidivemonitor*. De WODC-Recidivemonitor een doorlopend onderzoeksproject waarin de terugval van justitiabelen op gestandaardiseerde wijze wordt gemeten. Het WODC deed al onderzoek onder ex-terbeschikkinggestelden, maar nu worden daar ook de andere forensische zorgtitels aan toegevoegd.

Om het proces van de forensische zorg in de justitiële keten te ondersteunen, is in januari 2010 de Informatievoorziening forensische zorg (Ifzo) in gebruik genomen. Ifzo is het systeem waarin de indicatiestelling en plaatsing wordt vastgelegd van alle patiënten die zorg in een strafrechtelijk kader ontvangen. Vanaf 2011 werken alle betrokken instanties met dit systeem en verlopen alle indicaties direct via Ifzo. Vóór de ingebruikname vond registratie plaats binnen de administratieve systemen van de afzonderlijke instellingen. Het recidiveonderzoek zal op termijn worden gebaseerd op Ifzo. Om de recidive te kunnen meten moeten gegevens over de uitstroom van personen worden gekoppeld aan de Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie (OBJD), de centrale bron voor WODC-recidiveonderzoek. De koppeling vindt plaats op het parketnummer van de strafzaak naar aanleiding waarvan de forensische zorg werd opgelegd. Bij het ontwerp van Ifzo ontbrak het parketnummer echter als een verplicht veld. Dat is inmiddels rechtgezet, het parketnummer is aan de registratie toegevoegd, zij het niet met terugwerkende kracht. Ifzo is met andere woorden alleen geschikt voor 'nieuwe gevallen'. Het duurt enige tijd voordat het kan worden gebruikt: er dienen voldoende personen te zijn uitgestroomd en bovendien moeten de ex-patiënten na hun uitstroombdatum minstens twee jaar 'at risk' zijn.

Vermoedelijk kan vanaf 2019 op gestandaardiseerde wijze recidivemetingen worden verricht op basis van een koppeling van Ifzo aan de Justitiële Documentatie. De Directie Forensische Zorg (DForZo) van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en de Directie Sanctie- en Preventiebeleid (DSP) en willen echter al voor die tijd een beeld krijgen van de terugvalpercentages onder deze groepen justitiabelen. Daarom is het WODC gevraagd een haalbaarheidsstudie te verrichten naar de mogelijkheid om

¹ Eerste Kamer, vergaderjaar 2012-2013, 32 398, D.

² Vanaf september 2013 bestaat forensische zorg uit 25 zorgtitels (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2013). De titels forensisch psychiatrisch toezicht (fpt) proefverlof, fpt voorwaardelijke beëindiging en verdiepingsdiagnostiek zijn toegevoegd.

recidiveonderzoek te baseren op andere bronnen met uitstroomgegevens, bij justitiabelen met forensische zorg in de periode vóór 2011. Uit dit eerdere haalbaarheidsonderzoek bleek dit voor zes FZ-titels het geval te zijn (Schönberger & Wartna, 2013). De resultaten van de recidivemetingen voor deze titels (vier hoofdtitels en twee subtitels) zijn vastgelegd in een onlangs verschenen rapport (Boonmann, Wartna, Bregman et al., 2015). Uit de haalbaarheidsstudie van Schönberger en Wartna (2013) kwam ook naar voren dat voor zes FZ-titels nader moet worden onderzocht of recidivemetingen kunnen worden verricht op basis van reeds bestaande informatievoorzieningen. Dit rapport, het tweede haalbaarheids-onderzoek in de reeks, richt zich op deze zes titels.

Box 1 Clustering van de 22 justitiële titels waaronder forensische zorg kan worden geboden (Schönberger & Wartna, 2013, p. 8)

Cluster	Groep	Nr.	Titel
Cluster 1: Forensische zorg in het kader van een maatregel	1	2	Tbs met dwangverpleging (art. 37a jo 37b Sr)
		3	Tijdelijke plaatsing psychiatrisch ziekenhuis (art. 13 Bvt)
		4	Overplaatsing naar een psychiatrisch ziekenhuis (art. 14 Bvt)
		5	Tbs met proefverlof (art. 51 Bvt)
		7	Voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege (art. 38g Sr)
	2	8	Tbs met voorwaarden (art. 38a Sr)
	3	1	Strafrechtelijke machtiging (art. 37 jo 39 Sr)
Cluster 2: Forensische zorg tijdens detentie	1	12	Overbrenging vanuit Gevangeniswezen naar psychiatrisch ziekenhuis (art. 15 Pbw)
		13	Overbrenging vanuit gevangeniswezen voor hulpverlening (art. 43 Pbw)
	2	17	Interne overplaatsing naar penitentiair psychiatrisch centrum in het gevangeniswezen (art. 15 Pbw)
	3	18	Poliklinische verrichtingen door GGz in het gevangeniswezen (art. 42 Pbw)
	4	16	Penitentiair programma met zorg (art. 5 Pm)
	5	15	Plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders (art. 38m Sr jo art. 44 b t/m 44 g Pm)
Cluster 3: Forensische zorg in het kader van voorwaarden bij een sanctie	1	14	Plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders met voorwaarden (art.38p Sr)
	2	9	Voorwaardelijke veroordeling (art. 14a Sr)
		19	Voorwaardelijke invrijheidsstelling met bijzondere voorwaarden (art. 15a Sr)
	3	10	Sepot met voorwaarden (art. 167/244 Sv)
		11	Schorsing voorlopige hechtenis met voorwaarden (art. 80 Sv)
4	20	Voorwaardelijke gratieverlening (art. 13 Gratiwet jo. 558 Sv)	
5	21	Strafbeschikking met aanwijzingen als bedoeld in artikel 257, lid 3, Sv.	
Cluster 4: Overige vormen van zorg	1	6	Plaatsing vanwege pro-Justitia rapportage (art 196/317 Sv)
	2	22	Voorgenomen indicatiestelling

Eerste haalbaarheidsstudie

In 2013 hebben Schönberger en Wartna een eerste verkennende haalbaarheidsstudie gedaan naar de mogelijkheden tot recidiveonderzoek bij justitiabelen met forensische zorg. In deze studie is onderzocht in hoeverre er, door koppeling van gegevens van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), de drie reclasseringsorganisaties (3RO) en het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP), aan de Justitiële Documentatie uit de OBJD, een betrouwbaar beeld kan worden gegeven van de strafrechtelijke recidive van personen die vóór 2011 forensische zorg hebben ontvangen.

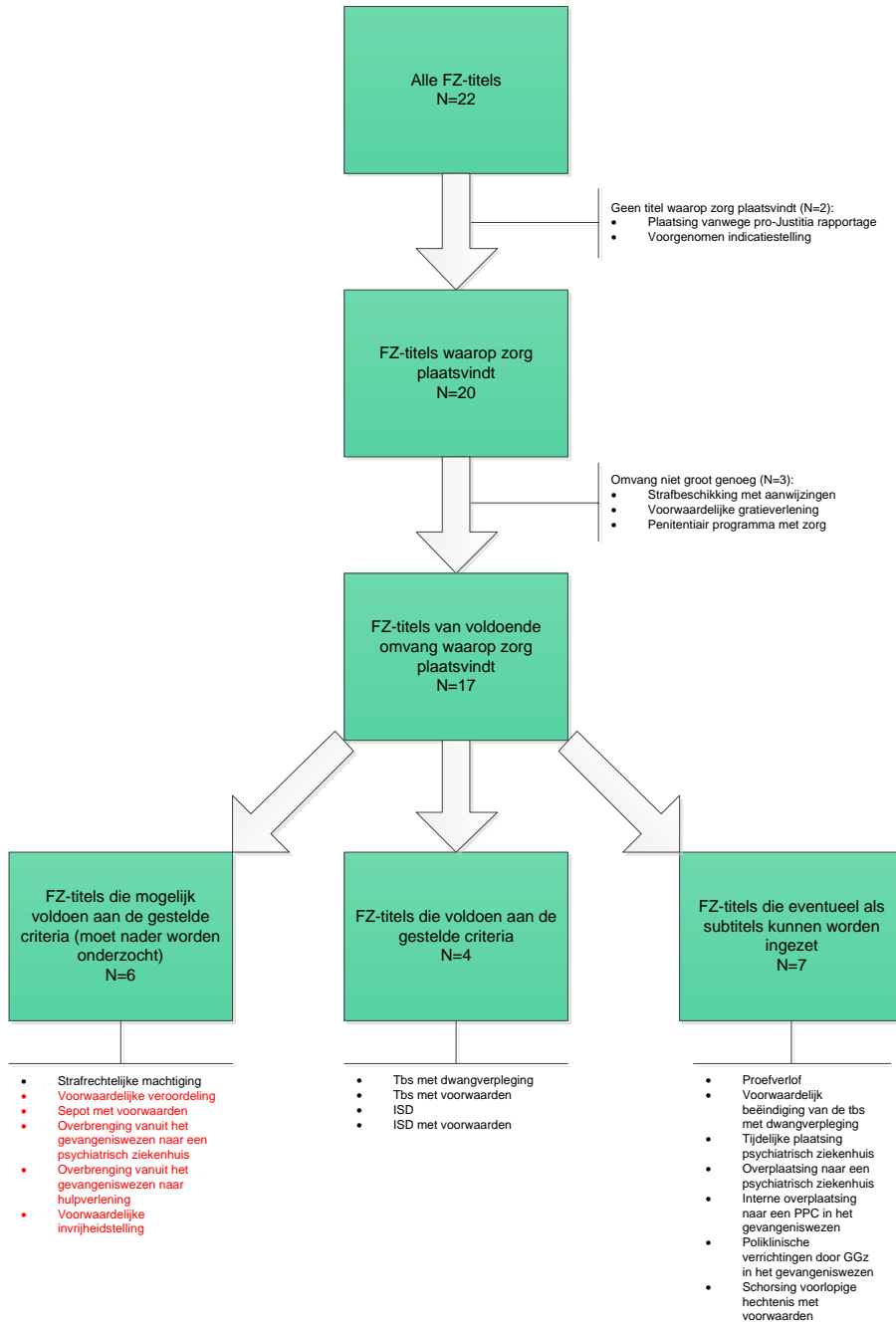
Per FZ-titel is aan de hand van drie criteria (inhoud, omvang en beschikbaarheid) nagegaan of de bestaande gegevens bruikbaar zijn voor recidiveonderzoek. *Inhoud* heeft betrekking op de vraag of de interventie gericht is op recidivevermindering, of de interventie geëindigd is en of deze wordt gevolgd door een periode van vrijheid. *Omvang* heeft betrekking op de grootte van de groep van ex-patiënten. Vuistregel binnen de WODC-Recidivemonitor is dat er ten minste 100 individuen moeten zijn die minimaal gedurende twee jaar 'at risk' waren om te kunnen recidiveren. Tot slot is de *beschikbaarheid* van de juiste identificatiegegevens van belang om koppeling met het OBJD mogelijk te maken. Hierbij valt te denken aan de volledige voor- en achternaam van de zorgontvanger, het parketnummer van de strafzaak naar aanleiding waarvan de forensische zorg is opgelegd en in- en uitstroomdatum van de forensische zorg.

Zoals eerder gesteld bleek het voor zes van de 22 FZ-titels (vier hoofdtitels en twee subtitels) mogelijk de prevalentie van de recidive in kaart te brengen, te weten: tbs met dwangverpleging (inclusief de subtitels proefverlof en voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege), tbs met voorwaarden, plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders (ISD) en plaatsing in een ISD met voorwaarden (de 'voorwaardelijke ISD'). Daarnaast kwam naar voren dat er voor zes FZ-titels nader moet worden onderzocht of recidivemeting in de periode vóór 2011 mogelijk is. Dit laatste betreft de strafrechtelijke machtiging, de voorwaardelijke veroordeling, het sepot met voorwaarden, overbrenging vanuit het gevangeniswezen naar een psychiatrisch ziekenhuis, overbrenging vanuit het gevangeniswezen naar hulpverlening, en de voorwaardelijke invrijheidstelling met bijzondere voorwaarden. Figuur 1 bevat een stroomschema van de 'onderzoekbaarheid' van de verschillende titels.

Huidige onderzoek

Recentelijk is door de aanvragers besloten dat de strafrechtelijke machtiging niet langer hoeft te worden meegenomen in toekomstig recidiveonderzoek. Deze titel wordt na de inwerkingtreding van de Wet Forensische Zorg niet meer aangemerkt als forensische zorg. Het nadere onderzoek richt zich daarom op vijf FZ-titels. Centraal staat de vraag in hoeverre door koppeling van reeds bestaande informatievoorzieningen aan de Justitiële Documentatie uit de OBJD, een betrouwbaar beeld kan worden gegeven van de strafrechtelijke recidive van justitiabelen die vóór 2011 uit één van deze vijf FZ-titels zijn uitgestroomd. In de beschrijving van de resultaten zal onderscheid worden gemaakt tussen titels die betrekking hebben op forensische zorg *tijdens detentie* (overbrenging vanuit het gevangeniswezen naar een psychiatrisch ziekenhuis of de hulpverlening) en forensische zorg in het kader van *voorwaarden bij een sanctie* (voorwaardelijke veroordeling, sepot met voorwaarden en voorwaardelijke invrijheidstelling met bijzondere voorwaarden).

Figuur 1 Stroomdiagram onderzoek Forensische Zorg-titels

2 Resultaten

Forensische zorg tijdens detentie

Op grond van de penitentiaire beginselenwet (Pbw) kunnen gedetineerden tijdens hun detentie worden overgeplaatst naar een psychiatrisch ziekenhuis (art. 15.5 Pbw) of een inrichting voor sociale zorg en hulpverlening (art. 43.3 Pbw). Informatie over deze gevallen wordt sinds 2009 bijgehouden door het Bureau Selectiefunctie-narissen (BSF) van DJI. BSF beslist over de (over)plaatsing van een gedetineerde binnen Nederland. Zoals eerder gesteld richt deze studie zich op de periode vóór 2011. Daarom zijn in tabel 1 alleen de aantallen voor de jaren 2009 en 2010 weer-gegeven.

**Tabel 1 Aantallen justitiabelen overgebracht vanuit het gevangenis-
wezen naar een psychiatrisch ziekenhuis (art. 15.5 Pbw) of de
hulpverlening (art. 43.3 Pbw) in de jaren 2009 en 2010**

Titel	2009	2010
Art. 15.5 Pbw	158	183
Art. 43.3 Pbw	157	148

Noot: Eén persoon is zowel in 2009 als in 2010 onder de FZ-titel overbrenging vanuit het gevangeniswezen naar hulpverlening (art. 43.3 Pbw) geregistreerd.

Een directe koppeling tussen de gegevens van BSF met de Justitiële Documentatie blijkt niet mogelijk te zijn. Aangezien het parketnummer aan de gegevens van BSF ontbreekt, is het onbekend bij welke strafzaak de FZ-titel hoort. Daarnaast is op basis van BSF-informatie bijvoorbeeld ook niet te achterhalen of de justitiabele (1) direct vanuit de zorginstelling in vrijheid is gesteld, (2) eventueel is teruggeplaatst naar de Penitentiaire Instelling (PI), en (3) hoe lang de duur in de zorginstelling is geweest. Om deze gegevens op te halen is koppeling met het bestemmingswis-selingenbestand van het systeem Tenuitvoerlegging straffen en maatregelen in Penitentiaire maatregelen (TULP) nodig. Het bestemmingswisselingenbestand bevat de meeste details als het gaat om de registratie van plaatsingen, overplaatsingen en bestemmingswisselingen. Vanwege de wijze van registreren in het systeem TULP-verblijf is het evenwel niet mogelijk om vóór 2010 extra informatie met betrekking tot overplaatsing naar een psychiatrisch ziekenhuis (art. 15.5 Pbw) of een inrichting voor sociale zorg en hulpverlening (art. 43.3 Pbw) uit het bestemmingswisselingenbestand te halen (DJI, 2014). Alleen informatie uit het jaar 2010 kan worden gebruikt. Maar dat maakt deze FZ-groepen te klein voor recidiveonderzoek. De instroom voor beide titels is al beperkt (ex art. 15.5 Pbw: N=183 en ex art. 43.3 Pbw: N=148). Het aantal personen dat in 2010 is *uitgestroomd* zal voor beide titels naar alle waarschijnlijkheid lager liggen dan 100.

Forensische zorg in het kader van voorwaarden bij een sanctie

Informatie over de FZ-titels voorwaardelijke veroordeling, sepot met voorwaarden en voorwaardelijke invrijheidstelling met bijzondere voorwaarden zal moeten worden verkregen uit het Cliëntvolgsysteem (CVS)³ van de 3RO. Om deze informatie te

³ Het CVS bestaat sinds 2002. Sinds november 2011 is het systeem vervangen door het Integraal Reclassering Informatie Systeem (IRIS). Ten tijde van de systeemwijziging is er een kopie gemaakt van het CVS. Echter, van cliënten voor wie zeven jaar of langer geen nieuwe reclasseringscontacten zijn geweest, worden de gegevens verwijderd uit het systeem. Volledige gegevens over de verschillende FZ-titels zijn dus alleen beschikbaar over de periode 2005-november 2011.

ontsluiten dienen eerst de personen met een voorwaardelijke veroordeling, een sepot met voorwaarden en een voorwaardelijke invrijheidstelling met bijzondere voorwaarden in CVS te worden gedetecteerd. Binnen deze groepen dient vervolgens bepaald te worden welk van hen zijn toegeleid naar (forensische) zorg. Uit CVS blijkt niet of de zorg daadwerkelijk is uitgevoerd. Om daar achter te komen dienen de onderliggende dossiers te worden geraadpleegd. Aan de hand van een kwalitatieve analyse zou duidelijk kunnen worden in hoeverre de toeleiding naar forensische zorg ook daadwerkelijk betekent dat deze zorg is verleend. Dit is echter zeer tijdrovend, zeker als men op nationaal niveau recidiveonderzoek doet. Beter is het om te wachten op het beschikbaar komen van gegevens vastgelegd in IRIS. Dit systeem bevat naar alle waarschijnlijkheid meer inhoudelijk informatie over de forensische zorg. IRIS geldt voor reclassenten die vanaf eind 2011 zijn uitgestroomd.

3 Conclusies & discussie

In deze studie is voor vijf FZ-titels nader onderzocht in hoeverre een betrouwbaar beeld kon worden gegeven van de strafrechtelijke recidive onder justitiabelen uitgestroomd vóór 2011. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen titels die betrekking hebben op forensische zorg tijdens detentie (overbrenging vanuit het gevangeniswezen naar een psychiatrisch ziekenhuis of de hulpverlening) en forensische zorg in het kader van voorwaarden bij een sanctie (voorwaardelijke veroordeling, sepot met voorwaarden en voorwaardelijke invrijheidstelling met bijzondere voorwaarden).

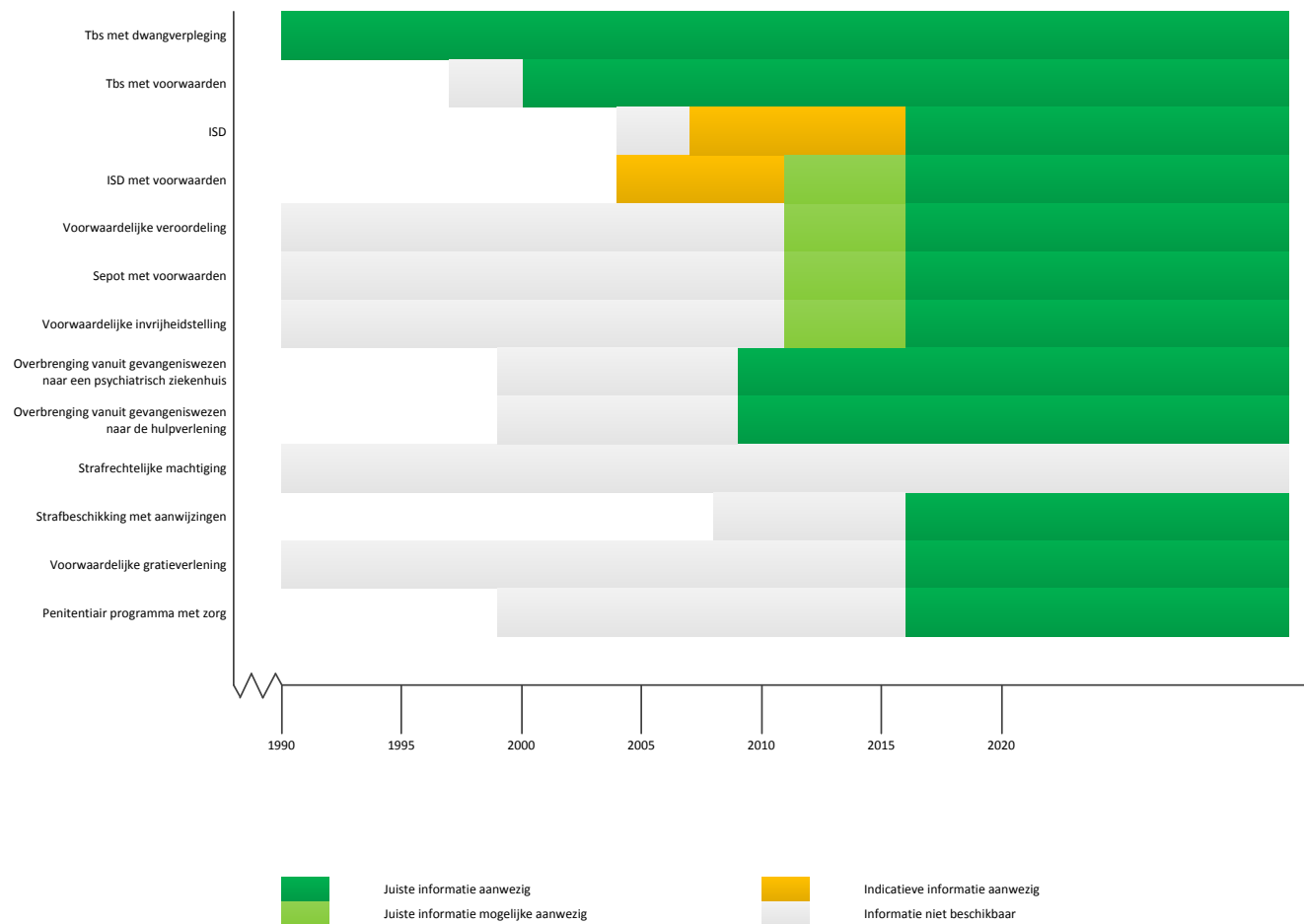
Voor de titels met betrekking tot forensische zorg tijdens detentie kan worden gesteld dat er geen betrouwbaar beeld kan worden geschetst van de recidive onder deze groepen uitgestroomd vóór 2011. Omdat de benodigde (instroom)informatie pas vanaf 2010 in TULP beschikbaar is, is de groep uitstromers vóór 2011 te klein om recidiveonderzoek te kunnen verrichten. Het is wel waarschijnlijk dat deze groepen over één of twee jaar van voldoende omvang zijn om mee te nemen in het recidiveonderzoek. We doelen dan op de uitstromers uit de periode 2010-2012. Daarover kan in het najaar van 2015 worden gerapporteerd.

Bij forensische zorg in het kader van voorwaarden bij een sanctie blijkt het CVS van 3RO onvoldoende informatie te bevatten om op nationaal niveau recidiveonderzoek te kunnen verrichten. Vanaf november 2011 beschikt de reclassering echter over een nieuw registratiesysteem: IRIS. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of het mogelijk is om op basis van IRIS op betrouwbare wijze recidiveonderzoek te kunnen verrichten naar deze groepen justitiabelen met forensische zorg. Voor de titel voorwaardelijke invrijheidstelling met bijzondere voorwaarden zal tevens nader worden onderzocht in hoeverre het landelijk systeem Robein van het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) geschikt is voor koppeling aan de Justitiële Documentatie.

De stand van zaken tot dusver

Er zijn inmiddels verschillende stappen gezet in de richting van een recidivemonitor voor de sector Forensische Zorg. Naar aanleiding van de resultaten van de eerdere haalbaarheidsstudie van Schönberger en Wartna (2013), het recidiveonderzoek van Boonmann et al. (2015) en de onderhavige voorstudie is met figuur 2 een overzicht gemaakt van de beschikbaarheid van uitstroomgegevens voor 13 van de 22 FZ-titels. De twee titels waarop geen zorg plaatsvindt en de zeven subtitels zijn hierin niet meegenomen. Het overzicht heeft betrekking op de periode 1990 tot en met 2020 en verder. De donkergroene delen in de figuur geven aan dat de uitstroominformatie beschikbaar is. De lichtgroene delen geven aan dat de uitstroominformatie van de betreffende titels *mogelijk* beschikbaar is, maar dat dit op dit moment niet met zekerheid kan worden gesteld. Voor de oranje delen geldt dat de juiste uitstroominformatie voor de desbetreffende FZ-titel ontbreekt, maar dat er wel informatie voorhanden is op grond waarvan een grove indicatie kan worden gegeven van de recidive in de betreffende groep. De grijze delen geven aan dat de FZ-titel bestaat, maar dat de uitstroominformatie die nodig is om recidiveonderzoek te doen niet aanwezig is. In tabel 2 wordt vervolgens per FZ-titel de huidige stand van zaken met betrekking tot recidiveonderzoek nader toegelicht.

Figuur 2 Overzicht beschikbaarheid uitstroominformatie per FZ-titels

Tabel 2 Overzicht recidiveonderzoek per FZ-titel - stand van zaken december 2014

Tbs met dwangverpleging	Voor deze titel kent het WODC reeds een lange traditie van sectorbreed recidiveonderzoek (Van Emmerik, 1985, 1989; Leuw, 1995, 1999; Wartna, el Harbachi & Van der Knaap, 2005; Wartna, el Harbachi, & Essers, 2006; Bregman & Wartna, 2010, 2011; Wartna, Blom & Tollenaar, 2011; Wartna, Bregman, Schapers et al., 2014; Boonmann et al., 2015). Er zijn recidivestatistieken beschikbaar vanaf 1974. Vanaf 2015 zullen daar naar alle waarschijnlijkheid ook cijfers aan worden toegevoegd met betrekking tot de recidive die is opgetreden <i>tijdens</i> de voorwaardelijke beëindiging.
Tbs met voorwaarden	Deze titel is in 1997 geïntroduceerd en vanaf 2000 beschikt DJI over een betrouwbare, centrale registratie van deze FZ-titel. Voor zover ons bekend, was het onderzoek van Boonmann et al. (2015) het eerste onderzoek dat recidivecijfers over deze groep presenteerde. Dit zal jaarlijks worden herhaald.
ISD	Deze maatregel kan vanaf 2004 worden opgelegd. Onlangs is er een eerste verkenning naar de recidive van deze FZ-titel gedaan (Boonmann et al., 2015). De groep met forensische zorg wordt in de periode vóór 2011 opgespoord via de Monitor Veelplegers van het WODC. Afgesproken is dat de groep voorlopig operationeel wordt gedefinieerd als 'ISD'ers in de extramurale fase van het ISD-traject'. Deze informatie is verkregen vanuit TULP. Hiermee wordt mogelijk een aantal ISD'ers gemist of ten onrechte geïnccludeerd. Daarom kunnen op dit moment enkel <i>voorlopige</i> recidivecijfers worden berekenen. Om het beeld betrouwbaarder te maken is het van belang dat de juiste gegevens worden opgenomen in Ifzo, zodat een directe koppeling met de Justitiële Documentatie mogelijk is. Vermoedelijk is dit echter pas vanaf 2016 het geval, zodat op zijn vroegst in het najaar van 2019 de 2-jarige recidive van deze groep op basis van Ifzo kan worden vastgesteld. Tot die tijd zal daarom recidiveonderzoek naar ISD'ers met forensische zorg worden gedaan op basis van de informatie uit de Monitor Veelplegers en uit TULP. Dit geeft dus echter slechts een voorlopige indicatie van de hoogte van de recidive onder deze groep justitiabelen.
Voorwaardelijke ISD	Ook deze FZ-titel kan vanaf 2004 worden opgelegd. Op basis van CVS valt wel te achterhalen welke personen zijn toegeleid naar (forensische) zorg, maar het is vooralsnog onbekend of deze zorg daadwerkelijk is uitgevoerd. Het onderzoek van Boonmann et al. (2015) geeft voor deze groep slechts een indicatie van de recidive, omdat mogelijk ISD'ers met voorwaarden zijn meegenomen die uiteindelijk <i>geen</i> forensische zorg hebben ontvangen. Vervolgonderzoek zal moeten uitwijzen of de juiste informatie valt te halen uit IRIS, het centrale registratiesysteem van 3RO dat in november 2011 in gebruik is genomen.
Voorwaardelijke veroordeling	Net als bij de voorwaardelijke ISD, is het voor deze FZ-titels niet mogelijk om op basis van CVS op nationaal niveau recidiveonderzoek te verrichten (zie ook de resultaten van deze haalbaarheidsstudie). Vervolgonderzoek zal ook voor deze titels moeten uitwijzen of de juiste informatie valt te halen uit IRIS.
Sepot met voorwaarden	Voor de voorwaardelijke invrijheidstelling met bijzondere voorwaarden zal tevens nader worden onderzocht in hoeverre het landelijk systeem Robein van het CJIB geschikt is voor recidiveonderzoek door koppeling aan de Justitiële Documentatie.
Voorwaardelijke invrijheidstelling met bijzondere voorwaarden	
Overbrenging vanuit het gevangeniswezen naar een psychiatrisch ziekenhuis	Uit de onderhavige haalbaarheidsstudie is naar voren gekomen dat er sinds 2010 betrouwbare instroominformatie voor deze FZ-titels bij het BSF aanwezig is. Deze groepen zijn nu echter nog te klein om recidiveonderzoek op te verrichten.
Overbrenging vanuit het gevangeniswezen naar de hulpverlening	Vermoedelijk zal dit vanaf eind 2015 mogelijk zijn.

Strafrechtelijke machtiging	Deze FZ-titel wordt na inwerkingtreding van de Wet Forensische Zorg niet meer aangemerkt als forensische zorg. Daarom zullen er voor het recidiveonderzoek naar forensische zorg geen stappen meer worden gezet om de juiste uitstroominformatie te achterhalen.
Strafbeschikking met aanwijzingen	Uit de haalbaarheidsstudie van Schönberger en Wartna (2013) is gebleken dat deze FZ-titels van onvoldoende omvang zijn om op dit moment systematisch recidiveonderzoek naar te verrichten. Vanaf het moment dat de juiste gegevens in Ifzo aanwezig zijn om koppeling met de Justitiële Documentatie mogelijk te maken, zal er uitstroominformatie beschikbaar zijn om recidivemetingen naar deze FZ-titels te kunnen doen. Vermoedelijk is dit pas vanaf 2016. Afhankelijk van de omvang van de groepen zal vervolgens vanaf eind 2019 recidivemetingen kunnen worden verricht. Er zullen dan wel meerdere jaren samengevoegd moeten worden om cohorten van voldoende omvang te kunnen formeren.
Voorwaardelijke gratieverlening	
Penitentiair programma met zorg	

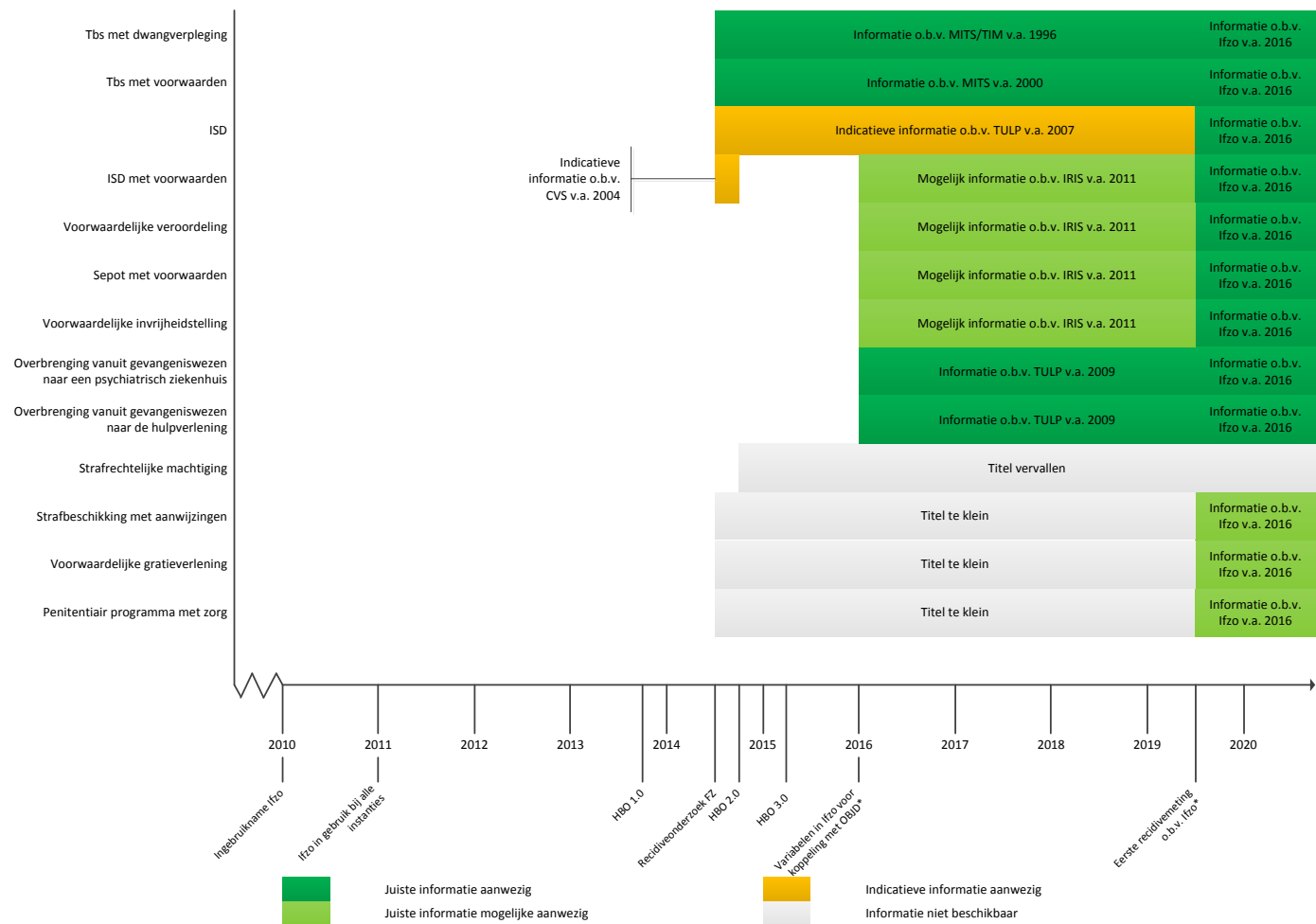
Globale planning recidiveonderzoek

Naast een overzicht van de beschikbaarheid van uitstroomgegevens (figuur 2) is in figuur 3 per FZ-titel ook een voorlopige planning gemaakt van de te verwachten recidivemetingen. Met de publicatie van het rapport van Boonmann et al. (2015) zijn naast de al langer beschikbare cijfers over tbs met dwangverpleging nu ook cijfers met betrekking tot tbs met voorwaarden beschikbaar. Daarnaast is er een *indicatie* van de recidive betreffende de titels ISD en de voorwaardelijke ISD. Voor de FZ-titels tbs met dwangverpleging, tbs met voorwaarden en ISD worden recidivemetingen op deze wijze gecontinueerd. De metingen van de recidive na een voorwaardelijke ISD zullen tot nader orde worden opgeschort. Als blijkt dat recidiveonderzoek kan worden verricht op basis van IRIS, dan zal vermoedelijk vanaf het najaar van 2015 over deze titel kunnen worden gerapporteerd.

Ervan uitgaande dat vanaf 2016 de juiste informatie in Ifzo aanwezig is om koppeling met de Justitiële Documentatie mogelijk te maken, kan vanaf medio 2019 vanuit één centrale en overkoepelende registratie recidiveonderzoek worden gedaan naar alle FZ-titels. Tot 2019 zal, in aanvulling op de reeds beschikbare titels, informatie met betrekking tot de titels overbrenging vanuit het gevangeniswezen naar een psychiatrisch ziekenhuis (art. 15.5 Pbw) of de hulpverlening (art. 43.3 Pbw) aan de recidivemonitor forensische zorg worden toegevoegd. Daarnaast zal, afhankelijk van vervolgonderzoek naar de haalbaarheid van recidivemetingen op basis van IRIS, tevens informatie worden aangevuld over de FZ-titels voorwaardelijke ISD, voorwaardelijke veroordeling, sepot met voorwaarden en voorwaardelijke invrijheidsstelling.

Naast het detecteren van de groepen justitiabelen met forensische zorg, is het ook van belang meer over hun achtergrondkenmerken te weten te komen. In de komende jaren zullen daarom aanvullende gegevens worden verzameld die kunnen worden ingezet om de recidive verder te analyseren. Hierbij valt te denken aan algemene gegevens, zoals sociaaleconomische status, en meer klinische gegevens, zoals type stoornis en hulpverleningsgeschiedenis.

Figuur 3 Voorlopige planning beschikbaarheid/publicaties recidivecijfers per FZ-titel

Literatuur

- Boonmann, C., Wartna, B.S.J., Bregman, I.M., Schapers, C.E., & Beijersbergen, K.A. (2015). *Recidive na forensische zorg. Een eerste stap in de ontwikkeling van een recidivemonitor voor de sector Forensische Zorg*. Den Haag: WODC. Cahier 2015-3.
- Bregman, I.M., & Wartna, B.S.J. (2010). *Recidive TBS 1974-2006. Ontwikkelingen in de strafrechtelijke recidive van ex-terbeschikkinggestelden: een tussenverslag*. Den Haag: WODC. Factsheet 2010-4.
- Bregman, I.M., & Wartna, B.S.J. (2011). *Recidive TBS 1974-2008. Ontwikkelingen in de strafrechtelijke recidive van ex-terbeschikkinggestelden*. Den Haag: WODC. Factsheet 2011-6.
- Emmerik, J.L. van (1985). *Tbr en recidive: Een beschrijving van ter beschikking gestelden van wie de maatregel is beëindigd in de periode 1974-1979*. Den Haag: Staatsuitgeverij. Onderzoek en beleid 61.
- Emmerik, J.L. van (1989). *Tbs en recidive. Een vervolgstudie naar de recidive van ter beschikking gestelden van wie de maatregel is beëindigd in de periode 1979-1983*. Arnhem: Gouda Quint. Onderzoek en beleid 95.
- Leuw, E. (1995). *Recidive na ontslag uit tbs*. Arnhem: Gouda Quint. Onderzoek en beleid 141.
- Leuw, E. (m.m.v. M. Brouwers en J. Smit) (1999). *Recidive na de tbs. Patronen, trends en processen en de inschatting van gevaar*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en Beleid 182.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2012). *Handboek Forensische Zorg*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2013). *Handboek Forensische Zorg. Editie 2, september 2013*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Schönberger, H., & Wartna, B.S.J. (2013). *Haalbaarheidsstudie recidivemeting Forensische Zorg*. Den Haag: WODC. Memorandum 2013-5.
- Wartna, B.S.J., Blom, M., & Tollenaar, N. (2011). *De WODC-Recidivemonitor, 4^e herziene versie*. Den Haag: WODC. Memorandum 2011-3.
- Wartna, B.S.J., Harbachi, S. el, & Essers, A.A.M. (2006). *Strafrechtelijke recidive van ex-terbeschikkinggestelden. Welk percentage wordt na beëindiging van de maatregel opnieuw vervolgd voor een ernstig delict?*. Den Haag: WODC. Factsheet 2006-8a.
- Wartna, B.S.J., Harbachi, S. el, & Knaap, L.M. van der (2005). *Buiten behandeling. Een cijfermatig overzicht van strafrechtelijke recidive van ex-terbeschikkinggestelden*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 230.
- Wartna, B.S.J., Bregman, I., Schapers, C., Blom, M., & Boonmann, C. (2014). *Recidivecijfers per fpc. Eindrapport van het haalbaarheidsonderzoek naar het gebruik van recidivecijfers op het niveau van de afzonderlijke tbs-instellingen*. Den Haag: WODC. Cahier 2014-15.

Bijlage 1 Begeleidingscommissie WODC-Recidive-monitor

Voorzitter

Prof. dr. P.G.M. van der Heijden Hoogleraar Statistiek, Universiteit Utrecht en professor of Socials Statistics, University of Southampton

Leden

J.J.A. Essers Senior Beleidsmedewerker, Ministerie van Veiligheid en Justitie, Directie Justitieel Jeugdbeleid

Dr. O. Etman Manager Informatievoorziening, Reclassering Nederland

Dr. M.M. Kommer Coördinator strategieontwikkeling Ministerie van Veiligheid en Justitie, Directie Algemene Justitiële Strategie

P.L. Linckens Analist, Ministerie van Veiligheid en Justitie, Dienst Justitiële Inrichtingen

Prof. mr. dr. L.M. Moerings Hoogleraar Penologie, Universiteit Leiden, Instituut voor Strafrecht & Criminologie

J.E. van 't Riet MSc Beleidsmedewerker, Ministerie van Veiligheid en Justitie, directie Sanctie en Preventiebeleid

Dr. G. Suurmond Beleidsadviseur, Openbaar Ministerie, Parket-Generaal

Bijlage 2 Klankbordgroep

Voorzitter

Prof. dr. Ch. van Nieuwenhuizen Bijzonder hoogleraar Forensische Geestelijke
Gezondheidszorg, Universiteit van Tilburg en
Onderzoeksprogrammaleider Centrum Kinder-
en Jeugdpsychiatrie GGzE

Leden

Mr. A.G. van Bergen Beleidsmedewerker, Ministerie van Veiligheid
en Justitie, Directie Sanctie- en Preventiebeleid

P.L. Linckens Analist, Ministerie van Veiligheid en Justitie,
Dienst Justitiële Inrichtingen; lid vaste
begeleidingscommissie WODC-Recidivemonitor

Dr. N.H. Tenneij Beleidsmedewerker, Ministerie van Veiligheid
en Justitie, Dienst Justitiële Inrichtingen

A. Uyterlinde Projectleider 3RO forensische zorg, Stichting
Verslavingsreclassering GGz